

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਫਾਲਸ਼ੋ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਅਮਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਨ, ਐਲ. ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, -ਜਵਾਬਦਾਰ

1953 ਦੀ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 104

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 12 ਅਗਸਤ 1954

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ V)। ਆਰਡਰ 43, ਨਿਯਮ 1(m)-ਸਮਝੌਤਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਆਰਡਰ-ਸਮਝੌਤਾ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਕਿ ਕੀ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲਯੋਗ ਹੈ

596

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ XLIII ਨਿਯਮ 1(m) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਡਰ XXIII ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਡਰ XXIII, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਯੋਗ ਆਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇ।

ਓਂਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਮ ਗਮਨਾ ਲਖਾਜੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1), ਨੇ ਫਾਲੋਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੀਤਮਰਾਜੂ ਰਾਮਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੀਤਮਰਾਜੂ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਓ (2), ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਦੇ 1 ਦਸੰਬਰ 1953, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੰਭੀਰ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 23 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 63, 1953 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ ਐਲ ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਲਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਫਾਲਸ਼ੋ ਜੇ. ਇਸ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਣ, ਨੇ ਅਗਸਤ, 1952 ਵਿੱਚ, ਸੱਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਮਤਰੇਏ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਜਾਂ ਕਦੋਂ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

597

ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ, 1952 ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 23 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਅਸੀਂ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ 8 ਅਗਸਤ, 1952 ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਲਈ 42 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਨਿਮਕ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 603/8 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਬਣੇਗੀ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਤੋਂ 4 ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਮੁਦਈ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ-

"ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ

598

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL, VIII

ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ 40,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਆਈ ਸੀ, ਨੇ ਇਹ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੋ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ-

ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਅਤੇ

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਮੇਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੈਂਬਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਦੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਕਾਪੀਆਂ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦਾ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼

ਆਰਡਰ XLIII, ਨਿਯਮ 1 (m) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। , ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਸੀ

600

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਮੁਦਈ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਓਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਮ ਗਮਨਾ ਲੱਖਾਜੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਰਫੀ ਅਤੇ ਨਾਨਾਵਤੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਂ, ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਦਾ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸੀਤਮਰਾਜੂ ਰਾਮਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਸੀਤਮਰਾਜੂ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਓ (2) ਵਿਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਵੈਡਸਵਰਥ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਆਰਡਰ XLIII, ਨਿਯਮ 1(m) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਡਰ XXIII ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਕਿ ਆਰਡਰ XXIII, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦਾ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

801

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਮਰਫੀ ਅਤੇ ਨਾਨਾਵਤੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਕਾਲੀ ਨਿਰਣੇ ਲਿਖੇ ਸਨ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਾਸਿਕ ਮੁੱਖ ਮਾਸਿਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵੱਡਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆਂਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।